

TĂNG CƯỜNG QUẢN LÝ CÁC MỐI QUAN HỆ XÃ HỘI CỦA QUÂN NHÂN TRONG CÁC NHÀ TRƯỜNG QUÂN ĐỘI

Trần Hoài Nam, Hồ Thị Tâm
Trường Đại học Nguyễn Huệ

Tóm tắt: Quản lý các mối quan hệ xã hội của quân nhân có vai trò rất quan trọng trong xây dựng các nhà trường quân đội vững mạnh toàn diện. Đó là sự tác động về chính trị, tư tưởng, tổ chức và chính sách của các chủ thể, trực tiếp là cấp ủy, chỉ huy, các tổ chức trong nhà trường và sự tự giác quản lý của mỗi quân nhân nhằm điều chỉnh, bổ sung, phát triển các mối quan hệ xã hội tốt đẹp của quân nhân.

Từ khóa: quản lý, mối quan hệ xã hội, quân nhân, nhà trường quân đội.

STRENGTHENING THE MANAGEMENT OF SOCIAL RELATIONSHIPS OF SOLDIERS IN MILITARY SCHOOLS

Tran Hoai Nam, Ho Thi Tam
Nguyen Hue University

Abstract: Managing the social relationships of servicemen plays a very important role in building strong all-round military schools. It is the political, ideological, organizational and policy influence of the subjects, directly the party committees, commanders, organizations in the school and the self-management of each soldier in order to adjust, supplement, develop good social relationships of soldiers.

Key words: management, social relationship, soldier, military school.

Nhận bài: 18/05/2025

Phản biện: 14/06/2025

Duyệt đăng: 17/06/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Quản lý quân nhân nói chung, các mối quan hệ xã hội của quân nhân nói riêng, là nội dung quan trọng để giữ vững và phát huy truyền thống, bản chất “Bộ đội Cụ Hồ”, góp phần xây dựng tổ chức đảng trong sạch vững mạnh, các nhà trường quân đội vững mạnh toàn diện “mẫu mực tiêu biểu”. Trong giai đoạn hiện nay, trước những thay đổi về mọi mặt của đất nước đã và đang tác động nhiều chiều đến mỗi quân nhân, đặt ra nhiều vấn đề trong việc nắm, quản lý các mối quan hệ xã hội của họ. Vì vậy, công tác quản lý các mối quan hệ của quân nhân càng có vai trò quan trọng trong quá trình đào tạo ở các nhà trường quân đội.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Quản lý các mối quan hệ xã hội của quân nhân trong các nhà trường quân đội

Quan hệ xã hội của quân nhân là tổng thể những mối quan hệ tác động qua lại của quân nhân trong hoạt động quân sự và trong cuộc sống hàng ngày, bao gồm: Quan hệ của quân nhân với Đảng, Nhà nước và Nhân dân, là mối quan hệ được thực hiện theo chức năng, nhiệm vụ của quân đội; là mối quan hệ cơ bản, then chốt, bản chất và mang giá trị chính trị, văn hóa truyền thống vì sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Quan hệ của quân nhân với quân nhân, là mối quan hệ theo chức trách, nhiệm vụ, đúng quy định của điều lệnh quân

đội và pháp luật của Nhà nước, thể hiện tình đồng chí đồng đội trên tinh thần dân chủ, bình đẳng của những người cùng thực hiện nhiệm vụ sẵn sàng chiến đấu bảo vệ Tổ quốc, cấp trên lắng nghe ý kiến cấp dưới, cấp dưới tôn trọng sự chỉ huy và chấp hành nghiêm túc mệnh lệnh của cấp trên. Quan hệ của quân nhân với cá nhân, tổ chức ngoài đơn vị, gồm: Quan hệ với cấp ủy đảng, chính quyền và tổ chức, đoàn thể chính trị - xã hội nơi đóng quân, nơi cư trú, địa bàn hoạt động; quan hệ với gia đình và người thân...

Quản lý các mối quan hệ xã hội của quân nhân là tổng thể hoạt động có mục đích, kế hoạch và quy trình thống nhất của cấp ủy, tổ chức đảng, tổ chức chỉ huy các cấp, tổ chức quần chúng, tập thể quân nhân và của mỗi quân nhân nhằm nắm thực chất khuynh hướng tư tưởng, tâm lý, tình cảm, hành vi của quân nhân, từ đó có biện pháp tổ chức, định hướng, điều khiển và phát triển các mối quan hệ xã hội lành mạnh, góp phần phát triển nhân cách, phương pháp, tác phong công tác, giữ vững và phát huy bản chất, truyền thống “Bộ đội Cụ Hồ” trong thời kỳ mới. Đó là sự tác động về chính trị, tư tưởng, tổ chức và chính sách của các chủ thể, trực tiếp là cấp ủy, chỉ huy, các tổ chức và sự tự giác quản lý của mỗi quân nhân nhằm điều chỉnh, bổ sung, phát triển các mối quan hệ xã hội

tốt đẹp của quân nhân. Quản lý các mối quan hệ xã hội của quân nhân là phải quản lý toàn diện, chặt chẽ nhiều mặt; trong đó cần tập trung quản lý quan hệ giữa cấp trên với cấp dưới và ngược lại; quản lý mối quan hệ với đồng chí, đồng đội trong đơn vị; quản lý mối quan hệ của quân nhân với gia đình, bạn bè, người thân; quản lý quan hệ của quân nhân với nhân dân, với chính quyền địa phương nơi đơn vị đóng quân và nơi cư trú; quản lý mục đích, động cơ, thái độ và hành vi ứng xử của họ...

Trong các nhà trường quân đội, làm tốt công tác quản lý các mối quan hệ xã hội của quân nhân sẽ tạo điều kiện thuận lợi cho việc học tập, rèn luyện, nâng cao tri thức, tích lũy kinh nghiệm, vốn sống của quân nhân với cộng đồng, tổ chức trong và ngoài quân đội, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục, đào tạo và xây dựng các nhà trường quân đội vững mạnh toàn diện “Mẫu mực tiêu biểu”.

2.2. Giải pháp tăng cường quản lý các mối quan hệ xã hội của quân nhân trong các nhà trường quân đội

Thứ nhất, cấp ủy, tổ chức đảng các cấp cần đẩy mạnh công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, nâng cao nhận thức về vai trò, trách nhiệm trong lãnh đạo, quản lý các mối quan hệ xã hội của quân nhân.

Đây là giải pháp có ý nghĩa quan trọng nhằm nâng cao nhận thức về vai trò, trách nhiệm lãnh đạo, quản lý các mối quan hệ xã hội của quân nhân đối với cấp ủy, tổ chức đảng các cấp; đồng thời quyết định đến chất lượng quản lý các mối quan hệ xã hội của quân nhân. Vì vậy, đẩy mạnh công tác giáo dục chính trị, tư tưởng trong cấp ủy, tổ chức đảng các cấp sẽ tạo ra được sự nhất trí cao trong cán bộ, đảng viên; làm cho đội ngũ cán bộ, đảng viên nhận thức sâu sắc về sự cần thiết phải tăng cường công tác quản lý các mối quan hệ xã hội của quân nhân.

Để thực hiện tốt giải pháp này, cấp ủy, tổ chức đảng phải thường xuyên giáo dục, nâng cao nhận thức, trách nhiệm và trình độ cho đội ngũ cán bộ, đảng viên, nhất là đội ngũ cán bộ trực tiếp chỉ huy, quản lý. Cấp ủy, tổ chức đảng cần đánh giá đúng nhận thức, trách nhiệm, năng lực của từng cá nhân để từ đó đưa vào nội dung giáo dục chính trị, tư tưởng theo định kỳ. Tổ chức tốt các buổi học

tập, tập huấn hằng năm cho đội ngũ cán bộ chỉ huy, quản lý; trong đó, chú trọng bồi dưỡng, tăng cường phổ biến, tư vấn, trợ giúp về tâm lý, pháp lý, kỹ năng, kinh nghiệm và phương pháp xử lý các vấn đề nảy sinh trong giải quyết các mối quan hệ xã hội của quân nhân. Nâng cao chất lượng giáo dục chính trị, tư tưởng góp phần phát huy vai trò, trách nhiệm lãnh đạo, chỉ huy của cấp ủy, tổ chức đảng các cấp trong duy trì nền nếp, nắm và quản lý tư tưởng, kỷ luật của cán bộ, nhân viên, chiến sĩ thuộc quyền, bảo vệ chính trị nội bộ.

Bên cạnh đó, những vấn đề liên quan đến công tác lãnh đạo, chỉ đạo việc nắm, quản lý các mối quan hệ xã hội của quân nhân cần được đưa vào nghị quyết lãnh đạo của các cấp ủy, chỉ bộ và kế hoạch kiểm tra cán bộ, đảng viên hằng năm. Phát huy tốt trách nhiệm của các tổ chức, lực lượng; chấn chỉnh kịp thời những biểu hiện quan liêu, buông lỏng lãnh đạo, khoán trắng việc quản lý các mối quan hệ xã hội của quân nhân cho các đơn vị cơ sở. Tích cực bồi dưỡng nâng cao nhận thức, trách nhiệm, năng lực cho đội ngũ cán bộ, đảng viên trong quản lý các mối quan hệ xã hội của quân nhân; khắc phục hiện tượng chủ quan, đơn giản, chỉ thấy tư cách quân nhân, dẫn đến tuyệt đối hóa các hình thức quản lý hành chính quân sự mà không thấy tư cách công dân của cán bộ, giảng viên, học viên, nhân viên, chiến sĩ. Đồng thời, thường xuyên kiểm tra cấp ủy, chỉ huy các cấp trong việc nắm, quản lý các mối quan hệ xã hội của quân nhân để kịp thời phát hiện, giải quyết những vấn đề nảy sinh, tháo gỡ vướng mắc, uốn nắn, chấn chỉnh nhận thức lệch lạc. Nhanh chóng xử lý triệt để các tình huống nảy sinh trong giải quyết các mối quan hệ xã hội của quân nhân theo phân cấp, không để diễn biến phức tạp.

Thứ hai, đổi mới nội dung, phương pháp quản lý các mối quan hệ xã hội của quân nhân phù hợp với nhiệm vụ của các nhà trường quân đội.

Nội dung, phương pháp quản lý phải sát với đặc điểm quá trình hình thành, phát triển các mối quan hệ xã hội của quân nhân gắn với việc thực hiện nhiệm vụ và môi trường sống, học tập và làm việc của quân nhân. Để quản lý đạt hiệu quả cao, cấp ủy, tổ chức đảng khi phân tích, đánh giá các mối quan hệ xã hội của quân nhân cần kết luận chính xác, làm rõ nguyên nhân và chiều hướng

phát triển của các mối quan hệ. Trong đó, chú trọng các biện pháp quản lý trực tiếp như: thông qua hoạt động hàng ngày của quân nhân; thông qua giao ban, các buổi sinh hoạt, đối thoại dân chủ, trao đổi, phát huy vai trò của Hội đồng quân nhân, trò chuyện với quân nhân và nghe họ báo cáo, phản ánh các mối quan hệ, trực tiếp kiểm tra, giám sát các mối quan hệ xã hội của quân nhân...

Bên cạnh đó, cần vận dụng linh hoạt biện pháp quản lý trực tiếp với biện pháp quản lý gián tiếp như: kết hợp phân tích, đánh giá kết quả giải quyết các mối quan hệ xã hội của họ thông qua hồ sơ, sổ sách, các tài khoản mạng xã hội của quân nhân, từ người thân, gia đình, bạn bè, đồng chí, đồng đội; thông qua các báo cáo, phản ánh của các tổ chức, các lực lượng trong và ngoài đơn vị, thông qua lấy phiếu tín nhiệm đề bạt, bổ nhiệm, khen thưởng; thông qua nhận và giải quyết đơn thư tố cáo, khiếu nại và thông qua quân nhân tự khai, bổ sung lý lịch định kỳ hàng năm để nắm những thông tin cơ bản, cần thiết; qua đó, nhanh chóng phát hiện, chấn chỉnh, xử lý những vấn đề nảy sinh, vướng mắc cần tháo gỡ trong giải quyết các mối quan hệ xã hội của quân nhân.

Thứ ba, kết hợp chặt chẽ giữa giáo dục ý thức tự giác chấp hành sự quản lý của đơn vị và tự quản lý các mối quan hệ xã hội của quân nhân

Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ rõ: “Quân đội mạnh là nhờ giáo dục khéo, nhờ chính sách đúng và nhờ kỷ luật nghiêm”(1). Do vậy, cần tăng cường giáo dục nâng cao nhận thức cho quân nhân về đường lối chủ trương của Đảng, chính sách pháp luật Nhà nước; điều lệnh, điều lệ Quân đội, quy định của các nhà trường quân đội và các quy định về quan hệ xã hội của quân nhân; đẩy mạnh giáo dục truyền thống, nâng cao lòng tự hào, ý chí phấn đấu, rèn luyện tu dưỡng của quân nhân trong các nhà trường quân đội; gắn với xây dựng nền nếp chính quy, rèn luyện kỷ luật, xây dựng môi trường văn hóa tốt đẹp, lành mạnh, phong phú. Thông qua đó, quân nhân được sống trong bầu không khí tập thể đoàn kết, dân chủ, trung thực, lành mạnh; cán bộ, học viên, nhân viên, chiến sĩ có phẩm chất, tư tưởng, tình cảm, thái độ, hành vi ứng xử văn hóa, đúng mực góp phần nâng cao nhận thức chính trị, bồi dưỡng nhân sinh quan, thế giới quan, phẩm chất đạo đức cho đội ngũ quân nhân; đấu

tranh phòng, chống mọi âm mưu, thủ đoạn phá hoại của các thế lực thù địch, bài trừ lạc hậu, tệ nạn xã hội tác động tới mối quan hệ của họ; cổ vũ, biểu dương cái tốt, “lấy cái đẹp, dẹp cái xấu” trong các nhà trường quân đội.

Đồng thời, phát huy tính tích cực, tự giác chấp hành sự quản lý của đơn vị và tự quản lý của quân nhân. Bởi vì, tính tự giác trong việc chấp hành sự quản lý của đơn vị và tự quản lý là một phẩm chất của người quân nhân cách mạng. Mỗi quân nhân cần nêu cao trách nhiệm, lòng tự hào, tự trọng, thường xuyên phấn đấu, rèn luyện, tu dưỡng hoàn thành tốt chức trách, nhiệm vụ được giao; nêu cao tinh thần đoàn kết gắn bó, tương trợ, giúp đỡ nhau cùng hoàn thành nhiệm vụ; tự giác gắn bó với tổ chức, đơn vị, quán triệt và chấp hành nghiêm nghị quyết, chỉ thị, mệnh lệnh cấp trên, gương mẫu về đạo đức, lối sống, chấp hành nghiêm pháp luật Nhà nước, kỷ luật Quân đội, quy định của đơn vị, giải quyết các mối quan hệ có lý, có tình, vì sự tiến bộ của tập thể, cá nhân.

Thứ tư, xây dựng môi trường văn hóa quân sự lành mạnh, nâng cao đời sống vật chất, tinh thần trong các nhà trường quân đội.

Văn kiện Đại hội XIII của Đảng khẳng định: “Có cơ chế, chính sách, giải pháp để xây dựng môi trường văn hóa thật sự trong sạch, lành mạnh, cải thiện điều kiện hưởng thụ văn hóa của nhân dân”(2). Môi trường văn hóa giữ vị trí, vai trò rất quan trọng đối với các nhà trường quân đội; nó được coi là nền tảng để mỗi người quân nhân hình thành, phát triển các phẩm chất vốn có của mình để có thể hoàn thành tốt các nhiệm vụ được giao. Vì vậy, cần đẩy mạnh thực hiện các biện pháp xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện gắn với xây dựng môi trường văn hoá chính quy trong đơn vị. Đồng thời, kết hợp chặt chẽ công tác xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện với xây dựng chính quy, môi trường văn hoá, tạo môi trường lành mạnh, ổn định trong tập thể quân nhân, nâng cao khả năng tự bảo vệ trong mỗi tập thể và mỗi quân nhân. Xây dựng các tập thể vững mạnh, thống nhất ý chí và hành động, có nhiều điểm sáng văn hoá là nhân tố quan trọng, góp phần đẩy lùi các tiêu cực tác động vào quân đội, vào nhà trường; phòng chống có hiệu quả các hành vi vi phạm kỷ luật, pháp luật. Đồng thời, thường xuyên tổ chức các hoạt động

giao lưu, sinh hoạt văn hóa với các tổ chức, đoàn thể ở địa phương, nhất là với Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh để giáo dục truyền thống cách mạng, truyền thống đoàn kết gắn bó quân dân cho bộ đội và thanh niên địa phương nhằm tạo ra “sân chơi” phù hợp với tuổi trẻ, thu hút bộ đội và thanh niên địa phương vào các hoạt động bổ ích, giàu chất nhân văn, giúp họ tránh xa các tệ nạn xã hội. Bảo đảm đời sống vật chất, tinh thần và vận dụng thực hiện đồng bộ các chính sách phù hợp với điều kiện làm việc và sinh hoạt, học tập tạo sự thống nhất về nhận thức và hành động; xây dựng cho quân nhân bản lĩnh chính trị vững vàng, tuyệt đối trung thành với Đảng, với Tổ quốc, với nhân dân. Kịp thời phát hiện, ngăn ngừa những quan hệ không lành mạnh xuất hiện trong đơn vị,

những biểu hiện tiêu cực, cục bộ, bè phái, ... làm ảnh hưởng đến các mối quan hệ truyền thống tốt đẹp của nhà trường, quân đội.

III. KẾT LUẬN

Để nâng cao chất lượng quản lý các mối quan hệ xã hội của quân nhân ở các nhà trường quân đội hiện nay, phải luôn có sự lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy, chỉ huy các cấp. Đặc biệt, cần biến quá trình giáo dục, quản lý thành quá trình tự quản lý các mối quan hệ xã hội của quân nhân. Qua đó, quân nhân sẽ hình thành thói quen sống, làm việc trong các mối quan hệ xã hội tốt đẹp; không ngừng hoàn thiện nhân cách, phẩm chất người quân nhân cách mạng, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ của các nhà trường quân đội trong tình hình mới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- (1) Hồ Chí Minh toàn tập (2011). Tập 6, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, tr.560.
- (2) Đảng Cộng sản Việt Nam (2021). Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, tập I, Hà Nội, tr.144.